

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

474 ม.9 ถนนพหลโยธิน ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 57120

Tel . 053 - 721578 Fax. 053 - 721916

ข้าวเตือนภัยโรคระบาดในข้าว

ระวัง ! โรคใบไหม้ระบาดในแปลงข้าว

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงรายขอ แจ้งข่าวเตือนเกษตรกรผู้ทำนา เนื่องจากสัปดาห์ที่ผ่านมาเกิดสภาพฝนทิ้งช่วงหลายวัน อุณหภูมิสูง อากาศร้อนอบอ้าว ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเจริญเติบโตของเชื้อราสาเหตุโรคใบไหม้ ทำให้โรคไหม้ระบาดในแปลงนา และช่วงนี้มีฝนตกหนัก ทำให้การป้องกันกำจัดโรคไหม้เป็นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้แปลงนาหลายพื้นที่เกิดความเสียหายจากโรคไหม้ ผลโรคไหม้ขยายขนาดลูกกลมทั่วทั้งใบ ต้นข้าวยุบตาย ดังนั้นจึงขอให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดของโรคดังกล่าวในแปลงนาของท่านด้วย

โดยเฉพาะเกษตรกรผู้ที่ปลูกข้าวพันธุ์ กข 6 ขาวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ กข15 ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่ไม่ต้านทานโรคไหม้ รวมทั้งเกษตรกรผู้ที่ใส่ปุ๋ยยูเรียมากเกินไปให้เฝ้าระวังเป็นพิเศษ เพราะ จะทำให้ต้นข้าวอ่อนแอต่อการเข้าทำลายของเชื้อสาเหตุได้

โดยให้เกษตรกรหมั่นตรวจแปลงนา หากพบว่าต้นข้าวของท่านมีอาการดังนี้ คือ

ระยะกล้า ใบมีแผล จุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตา มีสีเทาอยู่ตรงกลางแผล ความกว้างของแผลประมาณ 2-5 มิลลิเมตร และความยาวประมาณ 10-15 มิลลิเมตร แผลสามารถขยายลูกกลมและกระจายทั่วบริเวณใบ ถ้าโรครุนแรงกล้าข้าวจะแห้งพุ่มตาย อาการคล้ายถูกไฟไหม้

ระยะแตกกอ อาการพบได้ที่ใบ ข้อต่อของใบ และข้อต่อของลำต้น ขนาดแผลจะใหญ่กว่าที่พบในระยะกล้า แผลลูกกลมติดต่อกันได้ที่บริเวณข้อต่อ ใบจะมีลักษณะแผลซ้ำน้ำตาลดำ และมักหลุดจากกาบใบเสมอ ต้องทำการป้องกันกำจัดโดยด่วน

การป้องกันกำจัด

เมื่อพบแผลโรคไหม้ทั่วไป 5 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบ ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรไซโคลาโซล ไอโซโพรโทโอเลน คาซูกาไมซิน อีดิเฟนฟอส คาร์เบนดาซิม ผสมสารจับใบตามอัตราที่ระบุ

“ขอควรระวังการใช้สารเคมี

ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมีที่ถูกต้องและเหมาะสมอย่างเคร่งครัด”

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย โทร 053721578

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cri_rrc@rice.mail.go.th

เตือนภัย “โรคใบไหม้”

การป้องกันกำจัดโรคไหม้ของข้าว

โรคไหม้สาเหตุ เกิดจากเชื้อรา

อาการระยะกล้า ใบมีแผลจุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตา มีสีเทาอยู่ตรงกลางแผล ถ้าโรครุนแรงกล้าข้าวจะแห้งพับตาย คล้ายถูกไฟไหม้

ระยะแตกกอ อาการพบได้ที่ใบ ข้อต่อใบ และข้อต่อของลำต้น ใบมีลักษณะแผลซ้ำสีน้ำตาลดำ และมักหลุดจากกาบใบเสมอ

ระยะคอรวง ถ้าข้าวเพิ่งออกรวง เมื่อถูกเชื้อราเข้าทำลาย เมล็ดจะลีบหมด แต่ถ้าเข้าทำลายตอนรวงข้าวแก่ใกล้เก็บเกี่ยวจะปรากฏรอยแผลที่บริเวณคอรวง ทำให้เปราะหักง่าย รวงข้าวหล่นเสียหายมาก

การแพร่ระบาด พบโรคในแปลงที่ต้นข้าวมีความหนาแน่น ทำให้อับลม ถ้าใส่ปุ๋ยในอัตราที่สูง และมีสภาพอากาศแห้งในตอนกลางวันและชื้นในตอนกลางคืน ถ้าอากาศค่อนข้างเย็น อุณหภูมิประมาณ ๒๒-๒๕ องศา ลมแรงจะช่วยให้โรคแพร่กระจายได้ดี เชื้อราสามารถติดไปกับเมล็ดข้าว แพร่กระจายไปตามดิน น้ำ ลม ระบาดตั้งแต่ระยะกล้า ระยะโน้มรวง

การป้องกันกำจัด

๑. หวานเมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสมคือ ๑๕-๒๐ กก./ไร่ สำหรับนาหวานน้ำตม และ ๕๐-๖๐ กรัม/ตรม. สำหรับการหวานกล้าปลูกราคา
๒. ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนในอัตราที่สูง
๓. คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซุมิน ไตรไซโคลาโซล คาร์เบนดาซิม หรือโปรโครลีส ตามอัตราที่แนะนำบนฉลากสาร
๔. ในแหล่งที่เคยมีการระบาด หรือพบโรคไหม้ ควรพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา หรือใช้สารควบคุม คือ
  - ไตรไซโคลาโซล ๑๕-๒๐ กรัม/น้ำ ๒๐ลิตร
  - ไอโซโพรโทไอเลน ๔๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ลิตร
  - คาซูกามัยซิน ๓๐กรัม/น้ำ๒๐ลิตร
  - โพรพิโคนาโซล+โพรคลอราซ ๓๐ซีซี/น้ำ๒๐ลิตร

อาการโรคไหม้ที่ใบข้าว

ชื่อสามัญ และชื่อการค้า คืออะไร?

ชื่อสามัญ (common name) คือ ชื่อทางเคมีของสารออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายเป็นสารป้องกันกำจัดโรคข้าวต่างๆ โดยพระราชบัญญัติควบคุมวัตถุพิษทางการเกษตรกำหนดให้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ชื่อการค้าต่างๆ ระบุชื่อสามัญหรือสารออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์นั้นตามเปอร์เซ็นต์ที่มีอยู่จริง

ชื่อการค้า (trade name) คือ ชื่อผลิตภัณฑ์สารป้องกันกำจัดโรคข้าวที่แตกต่างกันตามบริษัทผู้ผลิต ซึ่งอาจมีชื่อสามัญเดียวกัน

ดังนั้น การเลือกซื้อสารป้องกันกำจัดโรคข้าวของเกษตรกร จึงควรพิจารณาถึงชื่อสามัญเป็นหลัก

โรค	ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า
โรคกล้าเน่า	คาร์เบนดาซิม+แมนโคเซป	เดลซิน-เอ็มเอ็ก
โรคไหม้	เบนโนมิล	เบนเลท
	อีดีเฟนฟอส	อีโนซาน
	คาซกาไมซิน	คาซมิน
	ไอบีที	คีดาซิน พี
	ไอโซโปรไธโอเลน	ฟูจิ-วัน
	ไตรไซคลาโซล	บีม
โรคใบจุดสีน้ำตาล	เบนโนมิล+ไธแลม	เบนเลท-ที
	อีดีเฟนฟอส	อีโนซาน
	แมนโคเซป	ไดเรน-เอ็ม45
	ไอบีที	คีดาซิน-พี
	เอ็มบีซี+แมนโคเซป	เดลซิน-เอ็มเอ็ก
	ไรแลม	เทอร์ซาน
	เบนโนมิล	เบนเลท
โรคใบขีดสีน้ำตาล	คาร์เบนดาซิม	บาวีสทิน
	ไฮโอฟาเนส-เมทิล	เซอร์โคบิน , ทอปซิน-เอ็ม
โรคใบวงสีน้ำตาล	เบนโนมิล	เบนเลท
	โพรทีโคนาโซล	ทิลท์
	ไฮโอฟาเนส-เมทิล	เซอร์โคบิน , ทอปซิน-เอ็ม
โรคยอดฝักดาบ	เบนโนมิล+ไธแลม	เบนเลท-ที
	แคปแทน	ออร์โรไซด์
	คาร์เบนดาซิม+แมนโคเซป	เดลซิน-เอ็มเอ็ก
	แมนโคเซป	ไดเรน-เอ็ม45
	ไมโคลบูตาณิล	ซิสเรน-เอฟ
	แมนโคเซป	
	โปรคลอลาส	โปรคลอลาส เอ็มเอ็น-คอมเพล็กซ์
โรคโคนเน่า	พีซีเอ็นบี	เทอร์ราคลอร์
	คาร์บอกซีซิน	ไวดาเร็ก
	ไฮโอฟาเนส-เมทิล	ทอปซิน-เอ็ม
	วาลิ دامัยซิน	วาลิดาซิน
โรคกาบใบเน่า	เบนโนมิล	เบนเลท
	คาร์เบนดาซิม	บาวีสทิน
	ไรอะเบนดาโซล	เท็คโต
	ไฮโอฟาเนส-เมทิล	ทอปซิน-เอ็ม
	แมนโคเซป	ไดเรน-เอ็ม45

โรค	ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า
โรคกาบใบแห้ง	เบนโนมิล	เบนเลท
	อีดีเฟนฟอส	อีโนซาน
	ฟูโทลาทีล	มอนคัท
	เพนไซครอน	มอนแซร์เรน
	วาลิ دامัยซิน	วาลิดาซิน
	ฟลูซิลลาโซล	นุสตาร์
	เฮกซาโคนาโซล	แอนวิล
	โพรทีโคนาโซล	ทิลท์, โพทีโคนาโซล
	ทิมโคนาโซล	โพลีเคอร์
	อีพ็อกซีโคนาโซล+คาร์เบนดาซิม	ดูเอ็ด
	โพรทีโคนาโซล+ไดฟีนโคนาโซล	อุมเร
โรคเมล็ดต่าง	แมนโคเซป	ไดเรน-เอ็ม45
	คาร์เบนดาซิม	บาวีสทิน
	คอบเปอร์ออกซี-คลอไรด์	คูปราวิด
	โพลีออกซิน	โพลีออกซิน
	อีดีเฟนฟอส	อีโนซาน
	โพรทีโคนาโซล	ทิลท์
	ฟูซิราโซล	นุสตาร์
	เฮกซาโคนาโซล	แอนวิล
	ไพโรคลอราซ+คาร์เบนดาซิม	สปอร์แทค-เอ
	ทิมโคนาโซล	โพลีเคอร์
	อีพ็อกซีโคนาโซล+คาร์เบนดาซิม	ดูเอ็ด
	โพรทีโคนาโซล+ไดฟีนโคนาโซล	อุมเร
	โพรทีโคนาโซล+คาร์เบนดาซิม	สปอร์ทัค-เอ
	โพรทีโคนาโซล+ไพโรคลอราซ	ไดคอราส, บัมเปอร์
	คาร์เบนดาซิม+แมนโคเซป	ซีเอ็ม พลัส
โรคขอบใบแห้ง	สเตรปโตมัยซิน	สเตรปพลัส, แคงเกอร์เอ็กซ์
	ซิลเฟด+ออกซีเตทราไซคลินไฮโดรคลอไรด์	
	คอบเปอร์ไฮดรอกไซด์	ฟังก์ราน
	ไครเบลิกคอบเปอร์ซิลเฟด	คูโปรแซท-เอฟ
	ไอโซไพโรไทโอเลน	ฟูจิ-วัน
	ออราลินิค แอซิด	สตาร์เนอร์

